

PERŽVALGA.

— Lietuvos inteligencija pradeda rūpintis apie rinkimą atstovų į busimą Maskolijos seimą (parlamentą). Kadangi mūsų politiški ir draugijiniai veikėjai iki šiol dirbo paslapčia, kadangi jų per tai visuomenė nežino, tai ir išrinkt jų negalės: gali but išrinktas tik politiškas priešas. Norint to išvengti, „Viln. Žiniose“ (N. 76) S. Lizdeika rekomenduoja įsteigt tam tikrą komitetą, kurs surasias gerus atstovus, nepartizantus, — nes butų, esą, didžiausia nelaimė, kad lietuviai šiame dalyke skirstytųsi į partijas, — kurias rekomenduosias liaudžiai išrinkti. Vilnius esanti tikriausia vieta įrengimui išrinkimų komiteto ir „Vilniaus lietuviai turį atlikti tą reikalą“. „Vilniečiai žinos — užbaigia S. L., — kam tarp jų pritinka pirma vieta“.

— Po peterburgiškių lietuvių prašymo vidaus dalykų ministeriui, pasirodė „visųpavaldniausias“ prašymas „visųšviesiausiam galingiausiam didžiam viešpačiui ciesoriui“ nuo penkių Rygos lietuvių. Norai šių daug didesni, negu peterburgiškių. Nors teip-pat prašo tik sulygį teisas lietuvių piliečių („grazdane“) su tokioms-pat tikrųjų maskolių tiesomis, vienok išranda tam reikalingu panaikinimą visokio administracijos „nuziūrėjimo“, aplinkraščių ir kitų įsakymų išimtinų, ne per senatą išėjusių, ir vadinamąsias „raštinųjų (kancelarijų) paslaptis“. Toliaus reikalaujama, — argu — prašoma: „visai panaikinti valsčiaus teisimą, kaipo luominį, padidius santaikos teisėjų skaičių“; „Ivesti *beluomį valsčių ir mokesčius nuo pelno*“. Įdomus prašymas „leisti žydams gyventi visoje valstybėje, idant Lietuvoje jų pervirš neprivistų“ (!) Prašo atnaujint Vilniaus mieste universitetą, ar jo vietoj įsteigti kitą augš-

tesniąją mokyklą. Pasirašo: Kaz. Vizbaras (adv. pagalb.), Jonas Židas (šelpiamos draugijos valdybos sąnarys), Petras Janulevyčius (šelp. d-jos revizijos komisijos sąn.), Marcijonas Giedraitis (draugijos vald. sąn.), Povylas Žaldokas (draugijos pirmininko draugas).

— Tai toks lietuvių-liberalų darbavimasis. Visai kitaip darbuojasi žydai liberalai. Jie išleido „prancšimą apie žydų tiesas“ (Žiur. „Poslednije Isviestije“ N 224), kurio tekstą išsiuntinėjo po visus miestus, kur tik žydai gyvena, dėl sutvirtinimo visuomenės parašais; pabaigoj kovo jau buvę pasirašiusių po tuo pranešimu 7.000 žmonių. Tai ne prašymas, ne lemenimasis prie valdžios su „visu pavaldniausiais jausmais“, bet stačiai reikalavimas, arba eilė reikalavimų. Nors teip-pat reikalauja tik sulyginimo žydų piliečių tiesų su maskolių-piliečių tiesomis, vienok tvirtai išsireiškia, kad „neperkeitus iš pašaknių Maskolijos viešpatystės surėdymo, mes negalime nė manyti, kad mūsų reikalavimai („zaprosi“) bus užganėditi“. Pranešime („zajavlenije“) nuolatai sakoma: „mes reikalaujame“, o ne „prašome“. Matyt, lietuvių išjuokiamas žydų baimingumas perėjo ant pačių išjuokikų. Antisemitai neteko humoro; o da pernai „Tėvynės Sargas“ juokėsi iš žydų baugštumo.

— „Society of Friends of Russian Freedom“ mums praneša, kad laikraštis „Frei Russia“ („Laisva Maskolija“), Liondone išleidžiamas jau daugiau nebeišeisias.

Nuo Redakcijos.

Už korespondencijas ir apgarsinimus „Vienybės“ redakcija neatsako.

Isz Lietuvos.

Liepojus.

18 (31) sausio.

Atbalsiai galingų streikų Baku ir Peterburge greit daėjo ir lig mūsų miesto. Darbininkai atydžiai prisiklausinėjo, kas dedasi po svietą. Teip įdomus lig to laiko telegramai iš karės lauko liko ant antro pleno. Visi su karštumu grobėsi skaityt apie streikus ir demonstracijas Peterbuge. Susirėmimai su kariūmene, su gvardija, barikados ant gatvių, vienybė Peterburgo darbininkų, pametusią darbą visose (maž ne absoliutiškai) dirbtuvėse, baterijos ant tiltų prieš universitetą, — viskas tas atkreipė atydą visos pasaulės ne tik darbininkų klesos. Darbininkų narsumas kovoje su policija ir kariūmene Peterburge sukėlė labai dvasią ir darbininkų Liepojiečių. Nekurie darbininkai išreiškė savo norą padaryt demonstraciją, nekuriuos ypatos, iš inteligencijos prijautė tam ir lauke tik tai kas pradės. Tik staigu 13 dienų sausio, ketverge pasklido po visą Lepavą kalbą, kad darbininkai streikuoja. Žinoma, iš karto negalėjo dasizinti teisybės, visi kalbėjo, ką tik kas išmanė. Bet dabar, kada jau praslinko 5 dienos nuo pradžios streiko, galima parašyti teisybę, kaip tas viskas atsbuvo (uors ir dabar sunku yra atskirti teisybę nuo paskalių).

Streikas prasidėjo ant drožių dirbtuvės. Darbininkai, užsiimantieji išdirbimu rėzių (lenciugų) pirmieji metė darbą ir su šauksmu „ura“ įbėgo į kitus skyrius ir po kelių minučių visa dirbtuvė (apie 2.000 darbininkų) išėjo ant gatvės. Meistrai išbėgiojo ir pasislėpė kur kas sau, nes laukė nuo darbininko, ką užsiplėnė. Dirbtuvės direktorius tuos bėgo prie telefono duoti žinią

policijai, bet telefonas jau nebedirbo. Mat ir jis užstreikavo: pasakojo, buk (naktyj) išauštant į 13 sausio 8 vyrai atėję į centrališką susivienijimą telefoninių vielų (dratų) ir paprašė įleisti juos. Įleisti jie pagadino nekurias telefoninius mašinas, (bet tas paskala). Tuoj darbininkai, išėję iš dirbtuvės, iškelė raudoną vėliavą su latviškais parašais „nuosta patvaldybą“ „tedziva socializmas“ ir užgiedojo revoliucionišką giesmę. Tame tarpe vienas persirėdęs raudonsiulis, kursai kartu stovėjo kuopoj darbininkų, šoko vėliavą pagrobti; jo civiliški rubai prasiskleidė ir darbininkai pamatė raudonsiulio formą, vienas iš darbininkų nupešė jam nuo kaklo revolverį ir 3 sykius šovė į jį. Jį vos gyvą paėmė ir nuvežė į ligonbutį, kur jis greit pasimirė. Jo draugai raudonsiuliai tuo nuzudijimu buvo labai užganėdinti, dėlto kad užmuštasis labai daug pats visur šnipinėdamas, privadžiojo kitiems, kad jie slinkiai ir nieko „dirbti“ nenorį. Užmuštasis buvo dšina ranka žandarų pulkovniko Mezencovo. Tasai be jo rados nieko svarbesnio nedirbdavo ir visad rodydavosi su juom. Nabagas Mezencovs! tokiuose svarbiuose laikuose pasiliko viens su savo tuščia smagalve!... Nuo dratų dirbtuvės darbininkai su vėliava ir su giesmėmis ėjo į visas kitas dirbtuves prisakyti, kad mestų darbą. Visą dieną nuo 7 valandos ryto lyg 10 vakaro minia darbininkų „puiku“ (vaikų) su kliksmiais ir šauksmais vaikštinėjo iš vienos dirbtuvės į antrą, teip kad ant antros nė viena dirbtuvė nedirbo. Duonkepiei, aludariai, tipografijų darbininkai, krautuvių tarnai nebedirbo. Pirmą dieną negal pasakyt, kad buvo grynai politiška demonstracija. Dalivavo ne visi organizuoti (datvių) darbininkai. Daugy-

bė buvo teip sau publikos ir vagišių, kurie, naudodamies sumišimais, varė savo darbą. Tą pirmą dieną buvo išmušti langai, išlanžytos durys ir net išvokti daigčiai iš 8—10 paleistuvystės namų (kekšynių). Darbininkai mušė langus, bet neleido vidun eiti, daiktus vogti, jie gynė tuos namus nuo vagių. Visos vagystos, papildytos tą dieną, puola ne ant darbininkų sąžinės, bet ant vagišių ir „žulikų“. Buvo nekuriuose kitose vietose išdažyti langai, bet retai kame. Abelnai kitų tokių užpuolimų, kaip ant kekšynių, nebuvo. Darbininkai, išgriovė neapkenčiamus jiems namus, laikėsi ramiai. Tuom užsibaigė pirma diena.

Antrą dieną 14 sausio pakilo grynai politiška demonstracija. Organizuoti latvių darbininkai (400) kartu su kitais darbininkais ir su daugybe publikos traukė pagal šoses ant „Vajauvo Porto“, kad paginti nuo darbo, dirbančius ant garlaivių ir „dokuose“, kur dirba dieną ir naktį ir šventė. Darbininkai dokuose gauna negirdėtai pasimumis didžias algas (uždarbius) nuo 3—5 rublių už dieną, nors delto dirba nuo 6 lig 9 vakaro. Minia darbininkų su raudona vėliava ir su puikiai organizuotu choru mergaičių dainininkių, su šauksmais „šalin caro valdžia“, „tegyvuojasocijalizmas“ prisitartino prie proto, pagaičiojo darbininkus nuo 2 garlaivių ir iš dokų (visus). Neilgai trukus juos sutiko pasiuntiniai—jūreiviai (matrosai), kurie apskelbė, kad porte prisideda prie jų reikalavimų 1100 jūreivių, pasišventusių geriau žuti čia savo gimtinėj, negu tolymuose rytuose. Jeigu valdžia siųs ant jų pėsčius kareivius, jie šaudysią iš kanuolių. Jau prieš tą dieną buvo Porte sumišimai, buvo nudurtas su peiliu vienas iš oficerių jūreivių už tą, kad

buvo išduotas, paliepimas visiems jūreiviams dieną ir naktį buti apsiginklavus. Antrą oficerių teipogi primušė šitokiu būdu: jis lipęs kazi—kokiomis drobyjomis, (šniurai) virvės tų drobynų tapo papiautas ir jis nugriuvo žemyn ir baisiai prisidaužė (bet nemirtinai). Iš „Vajauvo Porto“ minia traukė atgal Lieponan ir nenuleisdama vėliavą ir neliaudama giedojus vaikštinėjo po Jaunąjį Liepoją, apsistodama vien tik dėl pasakymo „pamokslu“, kaip išsireiškia lietuviai—darbininkai) kalbos. Kalbėta latviškai ir rusiškai. Kalbėdavo šitokiu būdu: oratorių pakeldavo organizuoti darbininkai ant pečių oratorius užsimaudavo giliai brilių ir kalbėdavo. Po kalbos visą kelią mėtė proklamacijas latviškas ir rusiškas, kurias darbininkai ir teip žmonės iš publikos su didžiausiu atydomu skaitydavo arba kišlavo į kišenius, kad namie ramiai sau perskaityti. Buvo daug išmėtyta proklamacijų tarpe kareivių Liepojaus pulko. Buvo jiems net kalbė pasakyta. Taisai atsitiko prie šitokių sąligų. Reikia žinoti, jog kariumenė išstatyta po visą miestą neužleisdavo einančios demonstratyviškai minios, policija gi seniai jau pasislėpė, tiktai važinėjo policmeisteris ir pristavai su palydu 2 gorodavų. Atsitiko, kad demonstracijai už akių užėjo rota kareivių ir nebeleido toliau. Buvo toksai paveikslas. Iš vienos pusės begalvė minia 10.000 žmonių, o su publika 15.000 su pakeliais 2 didžiomis vėliavom ir keliomis mažesniomis, o už 15—20 žingsnių apie 200 kareivių su blizgančiais durtuvais. Netikėtinai dėl kareivių iš minios keliasi žmogus ir pradeda į juos kalbėti, išaiškindamas, kad jie kareiviai niektromi neatsiskiria nuo darbininkų. Kalbėjo apie 10—15 minučių. Oficerius prisakė kareiviams apsisukti ir

zinksniuoti atgal. Ir teip. Oficerius visupirmu, potam kareiviai, o už kareiviai minia su renoliucijinėmis giesmėmis traukia į miestą. Minia demonstratyviškai vaiščiojo per 3 dienas ir nieks jos neužlietė, tik viena sykį minią neįleido eiti per vieną tiltą: ir minia turėjo išsiskirstyti. Vieną naktį visiškai gatvės buvo tamsios: gazo dirbtuvė nedirbo, jau 6 valandų vakare buvo uždarytos visos krautuvės, kurios buvo tik gazonia šviesa apšviestos. Žibėjo tik elektrikos, lempos kuriose vietose. Antrą naktį kur nekur buvo uždegtos gazonės lempos. Minia vaikštinėjo po didžiasias gatves ir laikias visiškai ramiai antroj ir trečioj dienoj streiko nė vienas langas nebuvo išmuštas. Kareiviai nieko nedarė, nes bijojosi užpulti. Viso labo Liepavoj tą laiką kariumenės buvo apie kovo, bet didžiausia dalis jos „naujai paimti“ ir atsargos kareiviai, tuos jie laikė užrakintus kazermėse, bijodami, kad jie nesusivienytų su demonstrantais. Pirmą streiko budavo, po visas gatves ir pajuryj mokina kareivius ir jie vakare grįždami namolei rėkdavo savo kareiviškas dainas; per tas 3 dienas Liepava neišgirdo nė vieno balso. Bet jau subatoj, 15 sausio, vakare pribuvo kareiviai iš Mitavos 4 ar 3 batalijonai. Labai įdomus pasikalbėjimas, kurį vedė viršininkas vienos rotos su pristovu. Viršininkas: „kas pas jus girdėti?“—Pristavas: „Nieko! Darbininkai vaikščioja gatvėmis, gieda, šukauja, bet nieko pikto nedarė, ir ką tu su jais padarysi“—Viršin.: „Je, je ir kituose miestuose tas pats. Kas čia pasidarė su tais darbininkais? Visur kilsta ir kilsta“. Pristavas: „Kad bent gertų, po plynių, o dabar kaip tyčia visi blaiviai, tvarką užlaiko, ką tu jiems darysi“. Tą pasikalbėjimą girdėjo savo ausimis ištikiama ypata. Iš

viso pasielgimo kariumenės matyti, kad jai nebuvo prisakyta šaudyti ir turbūt dėlto nebuvo prisakyta, kad bijojos valdžia, kareiviai nešausią arba šausią viršum. Vienas žemesnis oficerius (telfebel'is) teip kalbėjo į savo „dalį“ kareivių: „šaukite — nenušaukite, muškite—neužmuškite“. Bet viskas persimainė nedėliai 16 sausio. Atėjo Liepavan 2 eskadronai dragunų („raudonkepurinių“). Šie padarė galą demonstracijoms. Nedėliai buvo nutarta susirinkti ant „Šienorinko“ 11 valandai. Minia laukė, laukė ir nesulaukusi grįžo ramon (tame skaitliuje, ačiū Dievui buvau ir aš). Tik pusė antros valandos tapo pakelta raudona vėliava ir pasklido į visas pusias spaudintose ir ektografuotos proklamacijos. Visa minia nutraukė pajuryj, nes augštose gatvėse ir ant rinkos negalėjo sutilpti. Išėjus ant krašto jūros, buvo pasakytos 3 ilgos kalbos. Tame tarpe dragunai pradėjo siausti minią iš 2 pusių. Nekurie bailesni, pradėjo tuoj bėgti ir išsinėrė. Bet daugumas šaukė nieko dragunai nepadarysą, ir jų neapsupsią. Visi mislijo, kad dragunai perlėksią per minią, minia persidalyse į 2 puses ir vėl susivienysią — ir nebėgo. Bet staugu pamatė, kad dragunai išpalengvo artinas, o ne joja smarkiai ant jų, tada daug žmonių leidosi per tvorą, už kurią dar nebuvo kareivių ir paspėjo išbėgti, bet greit tvora tapo užstatyta kareiviais ir minia apsukta iš 3 pusių, o iš 4 pusės — jura. Nėra žinios kiek ypatų paėmė. Vieni sako 180 kiti 60. Apsuko viso buvo apie 2000 žmonių, bet daugybę jų perkračius ir paklausius vardą pavardę, paleido. Vėliava tapo išgelbėta. Pražuvo daug proklamacijų, revolverių, peilių. Žandarai ir šnipukai bėgiojo po minią ir it avinus rinko ir areštavojo.

Paliko suimti tikslai tie, kuriuos šnipai patėmijo ar giedant ar nešant vėliavą. Paimtas vienas darbininkas lietuvis Žemelis (geležinkelio-dirbtuvės) iš kitų dar nėra žinios kokius suėmė. Tą patį laiką atsitiko dar vienas priepuolis. Ant krašto juros, žiurėtų, susirinko gražus skaitlius „publikos“. Dragunai neleido artintis prie apsuktųjų ir vis sturhė atgal iš palengvo jodami pirmyn, bet staigu oficerius sukmandavojo į ataką ir dragunas (apie 100-80) leidosi kiek tik arkliai iššoka. Minia bėgo, kaip galvas pametusi ledais ir krumais, sugriudama ir keldamos, o dragunai nepraečiau už kazokus pėrė atsilikusiuosius su bizunais. Daug vaikų ir moteriškių tapo sujo dinėtų ir sužeistų. Ginėsi lig pat miesto (lig šieno rinkos ir Liltienfeldor gatvės). Žmonės neišmanydami kur tejpulsią sulaužė vieną tvorą ir supuolė į villą „konkordijo“. Dragunai davė gana ir tiems, kuriuos sutiko jau mieste be einančius, visiems kliuvo. „Ir už ką? Juk publika nieko blogo nedarė? Ak, kad būtų buvus bomba, bučia leidęs velniams į patakis“ ir tt. buvo girdėtis iš burnos publikos (darbininkų ir buržuazijos). Nuo to laiko demonstracijų nebėra, bet darbininkai ne ant vienos dirbtuvės nedirba. Darbininkai sako išturėsią 2 sąvaites. Duok Dieve. Reikalavimai jų maž-daug tokie kaip ir visur, Peterburge, Maskvoj, Vilniuj, Kaune, Rygoj, Reveliui ir tt. Nekurie reikalavimai jau išpildyti. Geležinkelio dirbtuvėje išpildyti tie reikalavimai. 1) Darbininkams tos dirbtuvės duodamos 4 bilietus ant geležinkelio (galima važiuoti ar savo keliu ar svetimu keliu, be kokių kliudimų). Pirmą duodavo tikslai 2 bilietu ir tai reikėdavo pasakyti iš kokios priežasties važiuoji. Jei susergera koks pažis-

tamas, gentė, reikėdavo gauti „liudijimą nuo gydytojo“, kad pažįstamas tikrai smarkiai serga ir tada tikslai duodavo pavelijimą (tuo tarpu pažįstamas galėjo numirti, kas neretai ir atsitikdavo) 2) Numirus vaikui ar žmonai darbininko, jam tur buti išmokama nuo 5-10 rublių ir be jokio prašymo. Pirmą reikėdavo paduoti prašymą ir laukti pinigų iš Minsko. 3) Žibalas (kerosynas) ir malaka parduodama darbininkams pigiau ir tuo iš sklado po užmokėjimo pinigų be jokių prašymų ir nekurias kitas smulkmenas. Ant aliejaus dirbtuvės sako jau dirbą trimis permainomis, išėina po 9-8 valandas ant dienos, kitur niekur dar nedirba, tikslai redakcijose ir duonkepėse. Darbininkus, ateinančius dirbti ant dokų jureiviai vijo laukan. Panevelyje 17 sausio 200 darbininkų buvo atėjusių dirbti, bet juos išgainiojo jureiviai. Vienas darbininkas lietuvis Zamontas (meisteris) atėjo pėtnyčiai (14 sausio) į geležinkelio dirbtuvę, dasizinoją apie tą paskiau darbininkai išmušė langus jo locno namo teip, kad dabar jis persikėlė gyventi pas žandarą.

Pirmą ir antrą dieną komencijos mokykloje lekcijų nebuvo, gimnazijai gi buvo, tikslai ant trečios dienos atėjo į gimnaziją kareiviai (rota) ir tikslai užėmė 2 klesas ir gyvena. Padedagogai turbūt bijojo, kad mokintiniai neprisidėti prie demonstrantų. Buvo pasklidus paskala, buk gimnazistai prašė demonstrantų ateiti pas gimnaziją ir sugiedoti, tada jie išėisį ir pri-idesį prie jų.

Bet visgi daug mokintinių ir gimnazisčių buvo tarpe demonstrantų. Sutaisė kiekviena mokykla savo burelį ir ėjo kartu, tas žinoma labai metėsi į akis publikai, ką tur buti vyjvos, kaip tai gimnazistai, realistai ir eitų kartu su „buntovčikais“:

Skuodos, Telšių pav.

Apgavimas raudonsiulių.

28 sausio buvo vienas iš didžiųjų jomarkų vadinamas bobturgis.

Nuvažiavus tą dieną ten mums ir akys praplato iš nusistebėjimo: pilnas miestelis visokių raudonsiulių — keletas asesorių visi aplinkiniai urėdininkai ir dešimtininkai ir tt. visi jautriai šnipinėjo po gatves, kaip gončai jieškodami kiškio pėdų. Po valandos atėjo latviukas nuo Kuršo ant apšilusių arklių ir balsu sušuko: „Ateina nuo Grumzdo pusės keli šimtai socialistų, maištininkų!“ Visi raudonsiuliai, nusigando pakėlė ermyderį ir galvatrukčiais nusku-bėjo ant teip vadinamo Ilgojo tilto, užstoti kelią ateiviams, o latviukas paspruko į šalį; bet po peros valandų vienas po kito persitikrinę, jog nė jokių maištininkų nėra, susirinko atgal į miestelį, ale visa diena nainės.

Priežastis jų susirinkimo į Skuodą buvo garsas paleistas: buk žada ateiti burelis socialistų dėl surėdymo valesčiaus namuose nekurių popiergalių ir nulaužyme ragų Skuodo voškai (cerkvei), o latviukas žinodamas tą, pasinaudojo ir užerzino didžiaus.

Žemaitė.

Ryga.

Šiandien beveik visa diena išėjo ant draugo laidotuvių. Pakasynos buvo iškilmingos. Daug puikių vainikų su atsakomais parašais; buvo daug publikos: apart studentų, lydinčių draugą, buvo labai daug pašalinės publikos ir darbininkų. Tiek lydėtojų, nežinau, ar matė kada Ryga. Lavoną paėmė studentai iš namų ir nešė visupirmausiai ties politechnika; čia buvo kokios tai litija. Ėjimas buvo tykus, tik atsakomos liudnos giesmės te-sigirdžia ir retkarčiais šauks-

mas: „šapki dolo!“ (kepures nusiimkit) iš pusės darbininkų. Nuo politechnikos lavoną palydėjome prie cerkvės, o paskui teip pat iškilmingai lydėjome ant kapų. Čia laidojome su atsakomomis kalbomis ir dainomis. Kalbėjo studentai, kalbėjo ir darbininkai; kalbėjo rusiškai ir latviškai. Iš kapų su dainomis publika kruvoje išėjo iš kapų. Lydint ant kapų nesikišo nė vienas policijantas: tartum jie buvo išmirę. Bet grįstančią minią jau sutiko kur-ne-kur raitieji kazokai. Apie visas pasemes šio vakaro dar neturiu teisingų žinių.

Viena tramvajų linija šiandien jau vaikščiojo. Kur-ne-kur galima buvo matyti vietoj kunduktoriaus kontrolierį.

Laikraščiai neišėina.

Pasakojo šiandien, kur dar vienas mūsų draugas sužeistas užvakar, miręs. A. V.

Carfin, Škotijoje.

Per kalėdas susirinkę svečiai ant krikštynų pas Ant. Karalių labai gražiai linksminosi, o užėjus kalbai apie tėvynę Lietuvą kumas Ignotas Vasiliaucas užmanė paaukaut ant mūsų kankintinių. Ant to visi sutiko ir suaukavo 10 šilingų. (Aukos kitoj vietoj. R.).

T. M. Saunaris.

Politiszkos žinios.

Politiszki sanvaitės nuotikiči.

Maskolija. Visoj Maskolijoje tai vienur, tai kitur pakyla ir vėl nutyla nedideli maištai, lyg kad liepsna kyščioja tai per langus, tai per kurtinį, tai per kraiką užsidegusio namo, iki jį visą apims baisi ugnis — gaisras. To gaisro visa Maskolija laukia ypač ant 1-mos dienos gegužės mėn., kad visi darbininkai užšvės savo šventę. Gal bus tai šventė tokia, kad nieks jos nešvės, visi gal dirbs darbą, kruviną darbą.

Valdžia n'iškęs neužpuolus demonstruojančių darbininkų, nors ji ir stengiasi „minkščiau“ su jais apsieiti, bet tai tik teip nuduoda. Revoliucionieriai teip-pat rengiasi, steliuojasi ginklus, bombas, kad vėrtai pasitikti per amžius įkartusį liaudies slogutį — carizmą. Milijonai atsšaukimų rengtis į karę su carizmu lakioja po visą viešpatystę. Lietuvoj teip-pat pradeda bruzdėti labiau, ne kaip lig šiolei. Kai-kur streikuoja, kitur rengiasi prie streiko. Liepą 10 balandžio norėta nudėti kalėjimo viršininką: paleido į jį 9 šuvius, tik dyvai, kad nepataikė; šovikas pasikavojęs. Odesoj policijos viršininkas Olševskis gavo kulka į krutinę. Šovikas sugautas, bet nieks iš jo negal išgriebti. Peterburge buvo ke- li bandymai nudėt biauresnius valdininkus. Caro motina kad tik kiek but likus dinamito iš nešta į padanges... (Ji didelė šalininkė absoliutizmo ir karės). Buvo susirinkę 180 delegatų ant pirmo visos Maskolijos advokatų seimo (mažesni seimai buvo seniau). Bet policija juos išvaikė per prievartą, nes mat jie neturėję pavelijimo... Lenkijoje siaučia kaimiečių sumišimai; tas-pat ir viduryj Maskolijos, bet ne toki dideli, kaip pirma.

Prancuzija. Valdžia pripažino lygias tiesas visoms viešpatystėms saticiuose su Maroko (Aprikoj), kuri iki šiol buvo daugiau po Prancuzijos „globa“ (tą sudarkė Prūsų Vilgelhelmas)... Mena, kad Europos „koncertas“ pasinėš į kitą pusę, nes Prancuzų valdžia, Maskolijos „talkininkė“, susiartysianti gal su Anglijos valdžia, kuri su Maskolija, kaip žinia, neušiviežia.

Surienytos Valstijos. Eina didelė kova su Vokietija dėl maitų. Roozeveltas nor padaryt gerai ir Amerikos pirkliams ir Vokietijos. Bet senatas su juo nasutinka,

KARE

Maskolijos su Japonija.

Iš „karės teatro“ nieko ypatingo ir nepaprasto šių metų neparjėjo. Ka buvo besirengias didelis rūsis, tai jis neįvyko: Japonai palydėję savo 80 kareivių užmušę su viršum 200 maskoliškų kareivių, pasitraukė. Kaip danša telegramai, didesnę jų daugumą traukia link Vladivostoko. Abelnai ant sausžemio nėra nieko naujo, tik maži susidurimai. Ant jurių teip-pat. Ketverge ir pėnyčioj rodėsi kad jau neužilgo turės įvykt ant Kyniškių jurių bausis mūšis tarp admirolo Togo ir adm. Rožestvenskio laivynų, bet neįvyko. Dabar sukiniasi apie japonų salą — Formozą. Rožestvenskis gal čia sulauks Nebogatovo laivyną, jei japonai jį prileis... Jis nori (teip ir valdžios buvo seniai prisakyta) susivienyt ir su Vladivostoko laivynu, kad ne tie japonai... Ar šaip, ar teip — neužilgo tę jurias krauju nukvarbuos.

Iš Amerikos.

Visur matomi vagys.

Chicago, Ill. 11 balandžio valdžia areštavo 6 skrynias mėsinio trusto dokumentų, kur, kaip mena, yra surašyta visi trusto vagystos darbai. Trustinė kompanija sako, vedė dve jopus skaičius (dvilypinę buhalteriją!): į vienas (slepiausias) knygas susirašydavo sau teisingus ir suktyškus skaičius, į kitas gi sudėdavo melagingus raportus ir atskaitas, ir tų neslėpdavo — parodydavo, reikiant, valdininkams. Dabar štai sugavo. Ką jiems padarys? Juk šidabrinė įla ir velnio skurą perduria!

D a a i š k e s n i v a g i s .
Panamos kanalo komitetas, Vašingtone, tariasi partraukti prie kasimo to kanalo 2 tukst. japonų ir tiek pat kynų. Mat

tie vargšai nesulyginamai pigesni už Amerikos darbininkus. Tuo tarpu, kada tukstančiai ir Amerikos darbininkų badgalčioja negaudami darbo, valdžia, arba jos instruktoriai — kapitalistai, rupinasi partraukti iš svetur gauja vargšų, kuriuos daug lengviau išnaudoti. K a r i a u t o j a i p r i e š d z i o v a .

18 balandžio Vašingtone bus didelis seimas visokių daktarų: gydytojų, socijologų, bakterijologų ir kitokių „liogų“, kurie rodavosi, kaip išnaikyti Amerikoje dziovos bakterijos. Jeigu tie daktarai yra tikri mokslinčiai, o ne kapitalistų prieplokos, tai, be abejonės, prieš iki to, kad nuspręs, jog reikia išnaikyt šios dienos kapitalistišką draugiją, išnaikyt skriaudą ir jos pasekmes: vargą, skurdą, badą. Tada tik bus galima pasekmingai kariauti prieš dziovą.

E m i g r a n t ų

u ž p l a u k i m a s .

Pabaigoje kovo mėn. per 2 dienas atvažiavo į New Yorką su viršum 11.000 emigrantų iš Europos abelnai šiame sezone pribuvo 64.569 emigrantai, o pernai tam pačiam laike buvo tik 35.524. Šiose dienose yra laukiama partija žydų, skaičiuje suviršum 2.000, iš pietinės Maskolijos.

Iš lietuvišku dirvu Amerikoje

Peterson, N. Y. 5 kovo buvo krikštynos per p. J. Miškinį jo dukrelės Aleniukės. Svečiams besilinksmint, p. M. Jasukevyčienė užmanė paaukaut po kiek galima mūsų kankiniams, kurie kovoja dėl žmonijos gerovės ir laisvės, ant ko visi pritarė ir sumetė \$3.30. Nedidelė auka, bet vis geriau, kaip nieko. O pas mus yra daug tokių, kurie ne supelijusi skatiką neduoda ant tautiškių reikalų; ypač mūsų vertelgos jei užsimjį jiems apie tai, tai išgirsi ko negirdėjęs. Mat yra pas mus dar maskolbernių.

(Aukautojai ir aukos pagarsinta N15. — R.)

Tę buvęs.

Edwardsville, Pa. Balandžio 2 d. mėš susirinkę pas Ludviką Bielskį ant krikštynų jo dukteres Albinos, besišnekučiuojant apie Lietuvą ir dabartinę Rusijos revoliuciją, nutarėm paaukauti po kelis centus, revoliucijos reikalams, ir tapo surinta 3.00 dol. kuriuos prisiunčiu į „Vienybės L.“ redakciją.

Pranas Bukontis,

Susivienijimo L. A. reikalai.

Reikale busenčio XX-to seimo S.L.A. New Britain'o 34ta kuopa skubinau praneša visom kitom kuopom, idant nesiųstų jokių laiškų ant antrašo p.J.F. Bergeris, nes jo jau nėra New Britaine. Niekam nieko nepranešdamas išsinešdino nežinia kur. Vietoje buvusio Berg. 34ta kuopa aprinko Motiejų Mazeiką, taigi kurios kuopos yra rašę ant p. Bergerio adreso lai antru kart parašo ant žemiau padėto antrašo adresuodami 34tos kuopos S. L. A. arba rašęjo.

Su guodone 34tos kuopos

Komitetas

Rašėjas Motiejus Mazeika

P. O. Box 651

New Britain, Conn.

Rinkimas Central. revoliucijos šelpėjų komiteto.

I. So. Boston, Mass. Liglainis komitetas renka: drą Bacevyčią, prezidentu; J. Širvydą, sekr.; drą Šliupą, kas; Rutkų agitatorium. (T. y. tuos kurie yra L.S.P.A. komitete). (9 IV).

II. Philad., Pa. Socijalistų kuopa renka: J. Širvydą, prez.; A. Lali, sekr.; drą Šliupą, kas; J. Baltrušaitį ir J. Naujoką, patarėjais, — t. y. tuos pačius, ką Brook. lietuviai yra išrinkę. (11. III).

III. Shenandoah'riečiai (6 bal.) renka: drą Šliupą, prez.; V. Šliakį, sekr.; A. Olševskį, kasier.

XX Seimas S. L. A.

Štai jau prisiartinio XX Seimas „Susivienijimo Lietuvių Amerikoje“, kuris šįmet atsi-bus New Britain, Conn. Ge-guzio 23, 24 ir 25 d. 1905, sve-tainėje „Hanna's Armory“ prie East Main str.

Visos guodotino kuopos teiksis prigatavoti savo geriau-sius įnešimus, užmanymus ir pasiūsti gerus teisingus dele-gatus, kurie susivaziavę rūpi-tus ten sesijose laikyti, Susi-vienijimo reikalus taisyti ir juos išmintingai svarstyti.

Kuopos malonės parupinti įnešimus ant vienos popieros, o mandatus ant kitos atskiriam. Delegatai, kurie bus renkami kuopų, tegul sau atsimena, kad šįmet pasididinus organizacijai atsirado daugiau ir reikalų, kuriuos seimas turės nuodug-niai apsvarstyti, todėl gali pri-sieiti, kad su trimi dienomi sunku bus apsidirbti, tad pri-sieis ketvirtą dieną seimavoti, todėl reikia rengtis ant 4 die-nų. Prieš atidarymą seimo 23 d. gegužės priėmimui dele-gatų, skiriam du sąnariu, kurie teiksis priubuti prieš 8-tą va-landą ryte ant svetainės. Vie-ną iš New Britain, Ct., o kitą iš 11 kuopos Waterbury, Conn.

Teipgi pagal XIX Seimo nutarimą skiriasi 3 sąnariai, kurie turi priubuti į seimą dviem dienom pirmiaus dėl perrevidavojimo sekretoriaus ir kasieriaus knygu. Vienas iš Union City kuopos, o du iš New Britain'o kuopų. Union City ir New Britain'o kuopos teiksis išrinkti vyrus, kurie yra gabus rokundoje. Rokuoto-jams „Susivienijimas“ atlygis už jų sugaštas dienas ir darbą. Deleгатų apsisojimui vietą arba viešbutį, malonės pagar-sinti rengenti Seimą kuopa.

Laukdamas dienos kada gar-bingais S.L.A. sąnariais-dele-gatais susieję broliškaai ro-da vosimės apie Susivienijimo ir abelnai tautos reikalus.

Liekuosi Jusų tarnas
Jonas Tareila,
S.L.A. prezidentas.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“.

Brangūs Draugai! „Vienybės Lietuvninkų“ 13-tam num. „Vargomatys“ apkaltina Tėv. Myl. Dr. už tylėjimą kaslink „Revulicijos“ Maskolijoje, o kartu ir mūsų Tėvynėje Lie-tuvoje. Ištiesų apima neramu-mas girdint tokį išmėtinėjimą. Musų organizacija su savo var-da ir darbais yra pirmutinė prie širdies Tėvynės, ir jeigu ji nusiduotų negirdinti gilių du-savimų Tėvynės šitam jos kri-tikiškam stovyj ir istoriškam persimainyme, tai jos sąnariai nebutų verti nešioti jos vardą, nė vadintis „Mylėtojai Tėvy-nės“. Bet ištikro argi mēs nie-ko nedarėm dėl Tėvynės Lie-tuvos? Mēs pasidarbavom jau nors tiek, kad išsiuntėm 25 tukstančius lapelių. Šitie lape-liai turėjo tokią svarbą ant lie-tuvių Tėvynėje, kad jiems ap-reiške, kas darosi jų krašte, ir ką jie turi daryti. Kiekvienas gavęs lapelį gromatoje nuo sa-vo sunaus arba brolio perskai-tė su didesne atyda, ne kaip kitą kokį lapelį, kuri jam pa-duotų žmogus nepažįstamas. Kad dar daugiau mēs nepasi-darbavome, tai priežastis yra šita: musų tautiečiai įniršę tverti konodaugiausia organi-zacijų paliko mumis įspudį, jog jie atliks šitą darbą revo-liucijos reikaluose, nes jie ko-nodaugiausia balsą kelė. Mēs jautėmės, jog busime tik pa-gelba dėl veikiamos naujos or-ganizacijos Lietuvių Socijal-Demokratų partijos, bet kaip matyt, tie riksmi niško gero nepadare, reikia prie to ir rea-liško darbo. Kas šitą darbą pradės veikt, tai da yra klau-simas? T. M. D. jeigu bus pa-statyta ant pirmos vietos, tai ji veiks tą, kas yra reikalinga, bet jeigu kita kokia organiza-cija, tai mēs liksime pirma pa-gelba dirbantiems ant tos dir-vos.

Kur buvo „Vargomatys“ tris mėnesiai atgal, kur buvo jo pamokinimai tada? kodėl mūs tautiečiai vietoje mislyti, pro-tauti, vartoti diplomatiską va-dovystę, tiktai užpuldinėja ant veikiančių arba jeigu nuveik-tų kas, tai už netaktiskus (tai-gi kad netaktiskus veikimus ir reikia kuolabiau kritikuot, nes tiktai jie labiausia ardo viso-kias organizacijas ir gerus su-manymus. Abelnai, kritika abiem pusėm išeina ant gero, ir nereikia nuo jos kavotis, jei norime tobulintis. Red.) nu-veikimus darbų, kilant teip daug visokių kritiškų, o ma-tant mažai darbo gali nustoti pajiegu, bežiurint į tuos kriti-korius ir mokintojus po laikui (kritika prieš laiką negali bu-ti. Red.). Kodėl lietuviai ne-padaro T. M. Dr-tę, atliekan-čią visokius tautiskus reika-lus, jog jos vardas yra ant tiek platus, kad mēs galim rupin-tis apie mokšą netik geologi-jos, astronomijos, fizijologijos, bet ir apie mokšą ekonomijos ir apie „K o v a u z B u - v i“. Mēs esam nuvarginta tauta ant visų šakų to mokšo, ir kas gal mumi pasakyti, jog to ar kito mokšo mumi nerei-kia? Kas gal užginti, jog T.M. D-tė negalėtų išleisti knyga, išaiškinančią apie socializma arba naudą revoliucijos. Yra nesuprantama, kodėl tautiečiai apžergę šitą draugystę, tveria naujai, vartoja savo silpnas spēkas ir paskui išsidalinę į tokias frakcijas reikiam vienas ant kito, kodėl tu nedirbi ir kodėl tu nedirbi.

Susivienijimas Lietuvių A-merikoj pasiliko kaip „inšiu-rans“ kompanija, nes tą sutvė-rę tautiečiai nusibaladojo tver-ti ką kitą. T. M. D. sutverta pasiliko ant Dievo malonės; tautiečiai, kurie ją sutvėrė, emė jieškoti pamatų naujoms organizacijoms. Truksta mums raštų, truksta mums darbinin-kų; tie mūs tautiečiai darbi-ninkai, ant kurių lietuviai žiu-

ri, jie kasdien užmano tverti ką naujo, o niekad neįstobuli-nę sutvertą organizaciją, puo-lasi prieš naujos. Šiteip blašky-damiesi visą laiką musų tauti-ško kilimo, mēs esam toki sil-pni, jog atėjus laikui patar-nauti musų Tėvynei, vienas reikiam: kirs kardu; kitas — meskim bombą; kiti reikiam: mokykime žmones. Visas tas riksmas perstato mus, tverian-čiais bokštą Babilionijos.

Kaip reikalai stovi dabar, mēs turime mesti tarpsavišką kritikavimą, kuris neatneša nė jokios naudos; nėra ką kriti-kuoti, nes nieką nepadarem. Paduokime savo nuomonės ty-ras ir protingas, kaip tik išga-lim, ir dirbkime dėl geresnio sutvarkymo šitų reikalų arba pagelbėjime Tėvynės. Pagelbą kokią mēs galime duoti Tėvy-nai yra pinigiska, moksliska ir drąsą suteikianti. Šitas dar-bas mūs nuo dabar pasiliks amžinas, pakol mūs Tėvyne neatsikvėms lengvesne atmos-fera.

Todėl mumi prisieina išrin-kti komitetą ir vardą jam duot „Tėvynės Mylėtojai“. Šitas ko-mitetas tegul buna speciališ-kas dėl tų reikalų. Aš nuo sa-ves paduodu ant komiteto šias ypatas: Prezidentu kun. J. Ži-linską, kasiersums J. Šliupą M. D., sekretorium J. O. Šir-vidą, propagandistu K. Rutkų. Šitie tautiečiai pataikys atlikti tą darbą atsakančiai.

Mēs T.M.D. į trumpą laiką galėsime pasidarbuot pinigis-kai. mēs turime siuvamą maši-ną guodotino Strimaičio pado-vanotą ir sidabrinį laikrodėlį, kurį ką-tik padovanojo Kons-tantas Pašakarnis iš Bostono. Taigi mēs greitai galėsime su-rinkti kelis centus šitiems rei-kalams. Metoda „Revoliuci-jos“ Maskolijoje negalima tikė-tis, jog bus greita ir kraują liejanti, bet protiškai jieškanti savo tiesų per kelis metus.

Dabar yra geras laikas pla-tinti šviesą ir daryti žmones

savistoviais.

Viduriniai mūsų reikalai stovi taip: knygelė „Kare Kaimiečių su Ponais“ pasiūsta yra į Prusus dėl atspaudinimo. Pa-veikslas padovanotas F. Bagdono bus išleistas ant lioterių tuojans po velykų. Draugai, kurie turite tikėtus, prisiųskite konogreičiausią. Paskutiniam laike susitvėrė kelios naujos kuopos, tas linksmiamus, jog mūsų burelis auga.

Srdingai dėkavojam Lietuvų kalnakasių 810 kuopai Westville, Ill. už jų apščią dovaną T. M. D-tei. Knygą tokią parupinsime ir tamistų norus užganėdžsim.

Srdingai dėkavojam Konstantui Pašakarniui už padovanotą sidibrinį laikrodėlį, nuo kurio pelną panaudosim dėl tautos reikalų.

M. Paltanavičia prez. T.M.D.

Delei revoliucijos Maskolijoje.

(Laiškas iš Skotijos).

Nuo daugelio amžių Maskolijos viešpatystėj, vargsta ir skursta yvairių klodų proletarijai suakinti despotiškais retėziais barbariškos valdžios. Kiekviena pavergta tauta, velka sunkų politišką ir ekonomišką jungą. Neaprubežiuota sauvalė visokių carokratiškų valdininkų ir žiaurumas nezmoniškas kiekviename apsi-reiškime mažiausio spindulėlio liuosybės, galutinai šaukė kruviną kovą nuskurdusio proletarijato prieš savo visokiūs skriaudėjus, prieš valdžią, prieš carizmą.

Matomai jau jiems nusibodo toji ilgamžinė vergija, toji ne-lygybė, tasai varžymas jų žmo-giškų tiesų. Bet šioj kovoj su tiko dar priešą didei galingą eidami su maldomis prie dvi-galvio erelio, jie nesitikejo su tikti kardus, kulkas, kraują... Jie laukė malonės. Aišku, kad da dabar nebuvė prisirengia, kaip reikiant, prie šventos ko-

vos, kad be didelių aukų galė-tų numesti nuo savo sprando kankintojus. Dabar kyla klau-simas: ar jau atvira ir nenu-malšoma revoliucija prasidėjo Maskolijoje? Ar ji ne taps nu-slopinta cariškų despotų ir in-kvizitorių meškai ir neskait-lingai susiorganizavusius dar-bininkus? Afsakymas gali but toks: kad jeigu ir apsisotų kokį laiką šos kovos gaisras ant vietos—tai tik ne ant ilgo; nes prie dabartinių gyvenymo sąlygų, negali užsilaikyti toji tvarka, kuri tveria iki šiam laikui. Visi žino, kad vargas yra gyventi, kad teip ilgiaus negali butie, kad turi įvykti kokios norini permainos, ko-kios reformos. Ir gyventojai prispirti bado ir vargo, ir il-gainiui sukils visi prieš savo prispaudėjus, ir nušluos nuo žemės veido tas siurbėles, tą neaprubežiuotą despotizmą. Žinoma, šioj kovoj sutiks dar-bininkai daug priešų, iš šalies romiškų ir despotiškų carų ir carukų. Bet jokia galvė nesi-stengs suturėti to milžino, ne-uztvenks tos sraunios upės ku-ri su visu smarkumu nuplaus visas nereikalingas žiukšles, ir palaidos jurių gilmėj...

Kągi tad mes lietuviai turi-me veikti šitam apsi-reiškime tos švntos kovos už mūsų visų liuosybę? Ar mes privalome žiuret tiktai kaip ant zaistan-čių kruviuoje dramoje veikė-jų, ir daugiau nieko!? Išmėšė dabar mums svarbi valanda, kurioje kybo likimas ir mūsų branašos tėvyinės Lietuvos. Mes privalome pamislyti apie tai: kad jeigu revoliucija bus lai-mėta darbininkų pusėj, tai mums ir ateis laikas, kada ga-lėsime išsiliuosuoti iš po tos hidros edangos mus visus. Delto kiekvienas iš mūsų tao-kstantis liuosybės savo tėvy-nei, privalom atiduoti prigul-linčią paguolonę ir išreikšii simpatiją kritusiems, ir kovo-jantiems broliams revoliucijo-nieriams. Ir jeigu mes negali-

me šelpti savo spēka, negali-me stoti su ginklu, tai šelpki-me materijališkai, aukaudami tam reikalui dalį savo kruvi-nai uždirtbo skatiko — tuomi bent pašelpkime tuos, kurie ištikrųjų lieja kraują už visų laisvę...

N. 6 „Vien. Lietuv.“ p. V. Ambrozevičia užminė T.M.D-tei, kad metinę, vietoje 60 c. mokėti \$1,20 c. ir pusę pinigų paskirti revoliucijos reika-lams; bet dar nė viena kuopa neatsiliepė ant to, ar sutinka ar ne? Centrališkas komitetas rodu turėtų šiame reikale pa-tarti, arba paraginti kuopas ir sąnarius T. M. Dr-tės. Mēs Skotijos lietuviai ir šiame da-lyke pasitriusime kiek galėda-mi, ir aš misliu kad nė vienas nepasigailės kelių grašių ant to švento mūsų reikalo. Guo-dotini draugai! Jeigu mēs tro-kštame laisvės ir gerovės savo tautai, tai nesigailėkime au-kauti ant šios kovos, kovos už šventas žmonių tiesas! Pakar-to jau mums žiuret ant lavonų mūsų didvyrių po despotizmo našta! Nuėdė jau mums mėsas nuo aakų ir kojų sunkus des-potų aetėziais! Šalin su jais! Šalin vienvaldystė! Tegyvuo-ja revoliucija! Tegyvuoja livo-sybė visų žmonių!

10. III. 05. J. Cerkevychia.

Apie politiškas partijas, veikiančias Lietuvoje.

(atsakymas V-čiui dėl jo straipsnio „V. L.“ N5)

Amerikos laikraščiuose už-tinki tankiai straipsnius, kur rašoma apie politiškas partijas, veikiančias Lietuvoje. Bet juose matyt autoriaus tik ar nezinotimas dalykų padėjimo Lietuvoje, ar nesupratimas net paties politiško darbo. Labai nemalonu, jog darbininkams norint atėiti talkon broliams, gyvenantiems ir kovojantiems Lietuvoje, tie painiojimai tik suvadžioja, suteikia klaidingas žinias, nepasirupinę gauti ge-resnių ir teisingesnių, o tai bu-

tų visai nesunku, tik reikia pažiuret i raštus politišškai veikiančių organizacijų, ir ten ras nurodymą, kas daroma ir kas yra padaryta. Be abejo-nės, iševiams malonu žinoti, kas dedasi namie, rupi, koks laukia likimas, jų giminės, gimtinės vietos. Klaidingos informacijos, ypač nurodymai nėsančių vaidų ir kitokių ne-grazių darbų, tik atšaldo žmo-nes, užvaro apatiją ir liudnu-mą.

Nemalonu ištaisinėti klai-das. Daug laiko praslinksta, kol bus pataisyta, geležis atša-la, kol bus ji kalama ir nesi-nori laiką gaišyti.

Didelio judėjimo Lietuvoj nebuvo paskutiniais laikais. Bet tai buvo vienog didžiausi, kokius ten žino mūsų kraštas nuo 40 metų. Sujudo sodžiai, miestai, ėjo prieš valdžią, kel-dami demonstracijas ir dary-dami streikus. Bet sulyginus Lietuvą su kitais pramonin-gais kraštais, judėjimas joje buvo silpnesnis. Yra tam ke-lios priežastys.

Kapitalizmas yra mažai iš-siplėtojęs Lietuvoj, miestai ne-skaitlingi ir nedideli. Dar mynių nerasime teip daug su-trauktų į vieną vietą. O mies-tai visuomet esti priešakyj re-voliucijinio judėjimo. Pas mus kuopirmiaus darbas buvo varomas tarp Kauno ir Vil-niaus darbininkų. Ir valdžia bijojo mobilizuoti tuodu mies-tu. Į sodžių gi pereita su dar-bu vėliaus. Sodžiu kopir-miaus veike tautininkai tarp turtingųjų ukininkų; revoliu-cijinio darbo jie nevarė. Tik neseniai, nuo kokių 4 metų ar dar kiek ankščiau buvo jau mūsų varomas darbas plačiau (iki tol pavieniui, nesistema-tiškai). Ir jau čionais, mato-me vaisius to darbo. Teip ne-seniai, pradžioj kovo, buvo pa-daryta demonstracija Kupišk-kyj. Sodiečiai ir miesto dar-bininkai padarė demonstraciją, t. y. padarė procesiją, iškelė

raudonas vėliavas ėjo per miestelį, platino atsišaukimus, nurodė savo reikalavimus. Tas pats rengiama ir kitose vietose.

Pagalčiau, agitaciją ir susipratimą apsunkino ir stoka raštų legališkų, kurie būtų apšvietę žmones, nes su apšvietesniais lengviau varyti politiška propagandą ir agitaciją.

Galime žinoma nurodyti ir tokias kliutis prie darbo, kaip stoka pinigų. Darbininkai neturtingi Lietuvoj, nedaug iš jų tegausi, o darbas tas negražina išlaidų. Iškitur-gi aukos neateidavo. Ir ačiu tam nesykj guli raštai neatspaudinti, arba atspaudinti, o nepristatyti; o norinčių daugybė, bet vis be-turčių...

Kad tylėta pas mus laike mobilizacijos, tai išdalies tame kalta ir ta aplinkybė, jog visa Maskolija tylėjo.

Vienog pavyko daug padaryti. Daugelis pabėgo, einančius į karą pavyko suturėti nuo mušimo žydų, tame visai nekaltų. Ir tai jau daug padaryta prie mūsų sąlygų.

Iš politišku partijų, veikiančių Lietuvoj, tėra viena revoliucijinė, kur remiasi ant revoliucijinės — darbininkų — kliašos, butent Liet. Soc.-Dem. Partija ji yra ir vienintėle politiška.

Kiti atranda daugiau. Jau nuo kelių metų užsilaiko klaida, buk varpininkais, demokrtais save vadina, padaro politiška partija. Yra tai prietaras. Jeigu vadina save, tai nerodo dar, kad yra. Partija yra tai organizacija, draugovė, kuri yra sąrišiu žmonių, turinčių vieną apdirbtą tikslą ar ištisą jų eilę į vieną kuną sudėtą, ir einančių praskintu keliu prie pastatytųjų tikslų įvykinimo. Pas demokratų vidurį padaro laikraštis, apie kurį viskas grupojasi ir renkasi. Programo neturi, jis mainosi tankiai, taktikos išdirbtos neturi. Politiškos kovos nevarė ir nevaro. — Iš to

nemislijų jiems daryti užmėtinėjimo arba laikyti tai už blogą. Juk negalima užpulti ant moteris, kodėl-gi nėra vyrų, ant vaiko kad nėra suaugusiu, ant suaugusio, kad nėra vaiku. Jie darė, ką galėjo, savo ribose. Daugiau ir negalima buvo laukti. Koks medis, toki ir vaisiai. Užsiėmė platinimu „lietuvystės“, varė kultūros darbą, bet politiška partija nekuomet nebuvo ir nėra. Revoliucijinio darbo nevarė, nes toji kliaša, kurią jie rupinos, nebuvo revoliucijinė. Taigi revoliucijiniame darbe mūsų demokratai, kaip „demokratai“, negali atlikti ir neatlieka rolės.

Revoliucijinis darbas tai nėra vien pristatymas vienu lapeliu, literatūros, kaip tankiai išgirsi šnekant, ir rašant. Nors ir karščiausieji lapeliai, nors ir labiausiai uždegantį, dar nesutvers didelio, rimto darbo. Tik popierinė organizacija gali tuom, pasikakinti. Tikra-gi politiška partija, norinti turėti tvirtą pamatą mynioj, turi ją organizuoti, auklėti. Viena kalba, lapeliai — to nepadarys; vėju ateina, vėjais išeina. Yra tai sunkus, alsus darbas auklėjimo, auginimo proletarijato sąmonės, kelimo jame supratimo savo reikalų ir interesų. Reikia visur sutverti kuopelių, draugovėlių, kurios lyg tinklas būtų išsimėčiusios po visą Lietuvą, bet būtų surištos į vieną partiją, į vieną kuną. Prireikus tuomet galima išjudinti visą Lietuvą. Tos kuopelės turi darbuoties savo apyrbėje, augti ir dauginti. Iš vieno centro prisakymui parėjus, gali sukilti, sujudėti visa Lietuva, pavietas. Tą parodė paskutiniai atsitikimai. Kur buvo stipresnės kuopelės, kur jos varė darbą, tenai pasirodė, jog žmonės yra labiau susipratę.

Inteligentams, įtaisantiems popierines organizacijas to ne-suprasti. Jie stovi augščiaus

masų, jie jaučiasi esą gimę vadovais, janarolais, per darbininkus galėsia užganėdinti garbės troškimą, ambiciją. Truksta jiems kantrybės varyti darbą, nubosta belaukiakt vaisių. Jie mena, jog galima esą padaryti revoliuciją, sutverti partiją išaugšto, tik reikią jiems, vadovams, užsimanyti, vadovams armijų, esančių po jais tik pakol vaidentuvėj karštoj. Jie priduoja didelę rolę ypatai: ji esanti galinga. Nuo vieno žodelio, nuo vieno lapelio jie laukia stebuklų. Praėjo dabar laikai, kuomet nuo trimito garso ir balso griudavo ir luždavo Jerikono sienos (anot šventraščio pasakojimo); reikia dabar lyg kurmiui giliai įsilįsti į žemes, įsikasti ir rausti tenai takus. Rimtai reikia sutaisyti darbas.

Teip varo darbą tikros socialdemokratų partijos; teip dirba Lietuvių Socialdemokratų Partija. Įtaiso kuopelės, organizuoja žmones, platina savo idėją gyvu žodžiu ir ant gyvų kasdieninio gyvenimo paveikslų paaiškina savo idėją, stumia į prišakį.

Dabartinis laikas prarįja daug spēkų, reikia dirbti išsijuosus. Reikalinga užlaikyti agitatoriai, kurie lyg vaikščiojanti apaštalai eitų iš vietos į vietą. Darbas Amerikoj ir Lietuvoj tame dalyke baisiai skiriasi: Lietuvoj viskas turi būti atlikta slapta. O negalint užganėdinti visų Lietuvos reikalų dabar, gali atsilipti ir atsilieps ateityje.

V-tis rašydamas apie socialdemokratų Lietuvoje išrado naują „partiją“*), — kurios

*) Ta partija V-tis vadina „Draugo“ organizacija, apie kurią, matyt, ir J. L. (šiam straipsnyje) kalba, tik nežinia, kodėl nenor jos vardo paminėti. Tas be abejonės, toliau išsišakys; nors iš savo pusės geistume, kad šitų ginčų ir polemikų nebūtų, nes kitaip tik būtų tuščias leidimas laiko teip brangaus, ypač dabar, kada išliuosuojamasis darbas Lietuvoj teip verda ir kaskart vis karštyt ein. Tą darbą varė socialdemokratai ir jie privalo ypač dabar visą savo atydą prie jo atsukti. Red.

nėra.

O toliaus V-tis užsiėmė kokiais ten vaidais ir ginčiais tarp Socialdemokratų Partijos. Yra tai dalykai iš pišto išlaužti. Paprastai apkaltinimai kokie nors metami atsargiai. O čia yra tas padaryta. Liet. Socialdemokratų Partijų vaidų nebuvo ir negirdėjom apie juos. Gal buti V-tis girdejęs buvo apie demokratų darbus ir juos pernešė ant socialdemokratų! Tuli „demokratai“, ant savo atsakymo, buvo užmanę daryti socialdemokratams painias, ir savo kovoje su jais daėjo iki niekšysčių; kaippo inteligentai, viską remiantį ant ypatos, kimba prie ypatų, tikėdamiesi nusmaugti idėją. Ji nemiršta, nors ir ypatos mainysis, bet jie negali ir nemoka kovoti kitaip. Bet dabar ir jie nustojo, atsikandę gerokai dantis.

Mini V-tis apie kurią ten neapykantą tarp socialdemokratų. Ir čia iš pišto išlaužti dalykai. Judėjime pas mus tas neatliko jokios rolės. Jeigu veržėsi kartais išūžėliai ar garbės godus inteligentai nuo pat pradžios judėjimo jieško: dami garbės ir mažiausiai janarolo vietos, tai greitai atsikasdavo į pasipriešinimą masos ir jos atstovų. Autoritetų nerasi tenai oficijališkų. Jie yra tokiais, kol pildo svetimų valią, kol tarnauja reikalui, o ne jieško garbės. Avanturistai greitai išlėks. Apie tokius inteligentus teisingai yra pasakęs Marks: „jie iš vienos pusės uždengia savo menkumą teatrališka konspiracijos mantija, o iš kitos pusės — užpanėdina savo menkutį garbės troškimą pirmoj dienoj artinančios revoliucijos, kuriems svarbiau atlikti rolę šitoj valandoj, gauti šitą ir buti giriamais visokių gatvės šauklių“.

Tokie žmonės nerado ir neravietos nė vienoj vietoj socialdemokratų partijoj. Pas mus jų nėra. Ir gerai būtų,

kad jų ir neišradinėtų.

Nemalonu kalbėti apie visiems žinomus ir iš savęs suprantamus dalykus.

Kaip ir kiekvienoj organizacijoj, kuri plačiai varo savo darbą yra užsilikusių liekanų senovės, įeina visokios įplaukos; kol jos prisitaikys ir perims partijos dvasia, kol ims gyventi partijos reikalais, kol partijos, kliasos labas bus jiems įstatymu, tarnavimas draugovei, o ne ypatai taps pamatu, — pasidaro šiek-tiek keblumo. Dėlto tai siunta ir toki ištizeliai ir garbego-dziai dėl „nužeminimo“ ypatos, dėl „varžymo“ nuomonių... Nepatinka Partijos dvasia — nelįsk. Pastojai jos sąnariu — jos labui, o ne savo, tarnauk.

Galiu ant pabaigos dar priminti V-čiui, jog viena tėra rimta politiška partija Lietuvoj, jog viena tėra revoliucijinė, jog viena yra apginėja Lietuvos darbininkų, jog viena tėvare revoliucijinę agitaciją ir darbą, o jaja yra Liet. Socijaldemokratų Partija.

J. L.

Dėlei aukų revoliucijos reikalams.

Norint Amerikos lietuviai toli, toli, „už jurių-marių, už vandenėlių“ nuo savo gimtinio krašto gyvena, vienok neužmiršta jo reikalų. Koks tik čia svarbesnis reikalas atsitinka, jie tuoj skubina prie jo prisidėti; negali kuo kitu prisidėti, tai bent prisideda pinigais: keli metai atgal jie stropliai prisidėjo savo aukomis prie įkurimo per Paryžiaus parodą lietuvių skyriaus, pereinamais ir užpereinamais metais nemaža pinigų sudėjo lietuvių delegato kelionei į tarptautinį socialistų kongresą Amsterdame; nenuilzdami aukauja jie savo, sunkiai uždirbtą, skaitiką mūsų kankiniams; prie to dar reikia pridurti moksleivių šelpimas, Tėvynės Mylėtojų

Dr-ės veikimas ir tt., ir tt. — vis tai yra labai naudinga ir reikalinga, bet dabar atsirado dar nauji reikalai, bene svarbesni ir už anuos, — tai yra revoliucijos reikalai. Nebereikia jau mums rašyti apie pergyvenamoje laiko svarbumą — tai jau galėjote jus patirti ir iš savo laikraščių; parodėt, kad suprantat tai tuo, kad jau pradėjot-auktait ir šitam tikslui pinigus. Mēs čia tik vieną dalyką norėtume jums priminti, kad Didžiojoje Lietuvoj veikia nebe viena revoliucijos šalininkė — Lietuvių Socijaldemokratų Partija, o ir įsikurusi pernai Lietuvių Socijaldemokratų Organizacija „Draugas“. Šitos antrosios organizacijos vardas mēs ir kreipiamės prie jūsų draugai, primindami, kad ir surinktieji Amerikoj pinigai turi būti pavesti ne vienai tik Lietuvių Socijaldemokratų Partijai, o ir „Draugo“ Organizacijai, kuri, matoma iš išleistų jos paskutiniam tarpe atsišaukimų ir knygelėlių, veikia, rasi, ne mačiau už L.S.D.P. ir teip-pats kaip ir anoji, rupinasi darbininkų reikalais.

„Tai kodėl juodvi neveikia švien?“ — rasi, vienas, antras paklaus. Atsakymas ant šito klausimo galima rasti „Draugo“ N3 straipsnyje „Dėlko mēs atsiskyrėme“. „Svarbiausia priežastis, dėl kurios mēs buvome priversti skirties nuo L.S.D.P. — yra ten pasakyta — tai yra jos taktika, nepadorus apsiėjimas su kai-kariais savo draugais, nepadori taktika ko voje su demokratais, P. P. S. (Lenkų Socialistų Partija) ir tt.“ Neperkratinėsime mēs čionai viso to straipsnio — kas nori, tepersiskaito jį pats „Drauge“; tepaduosime čionai tik jo pabaigą: „Pradedant mums šitą darbą — yra ten pasakyta — ... buvo du keliu: arba pradėti veikti, visai atsiškyrus, arba sėdėti ir laukti, gal gana ilgai, kolaik nebutų

įvykęs tarp mūsų susipratimas. Bet kolaik saulė užtekės, rasa akis išės! Mēs suprantame, kad didesnis ar mažesnis darbininkų laimėjimas nuo to priguli, kaip jie supras savo reikalus ir kaip mokės už juos kovoti. Nedirbti dabar mums išsivilkus — butų didelė, ne-ateistina nuodėmė, ir mēs dirbsime, kolaik mūsų spēkos tesės.

Aukas galima siųsti mums stačiai arba per laikraščių redakcijas, kurios sutinka priimti šitas aukas.

„Draugo“ Redakcija.

25. III. 05. Adr. J. Wanagat
Wasserstr. 12.
Tilsit, Germany.

Laikykis Unijos ir gaus gerą mokestį.

Yra tik vienas budas kaip mainieriai gali išlaikyti dabartines prekes ir gauti daugiau.

Ar dirbi kasyklose ar apie kasyklas? Ar priguli prie Mainierių Unijos? Jei teip, tai ar visados užimoki savo mokestis ir interesuojiesi Unijos reikalais?

Šie klausimai dabar yra labai svarbūs kietosios ir minkštosios anglies mainieriams. Balandžio mėnesį, ateinančius metus, pasibaigia didžiama kontraktų tarp darbininkų ir operatorių. Nauji kontraktai turės but padaryti, ir jei Unija nebus stipri sąnariais ir jei sąnariai nebus išsimokėję į uniją, neturės gana pinigų, kad vesti straiką, jei ant to pareitų, tai operatoriai neapsiims daryti unijų kontraktų.

Jei jie neapsiims daryti kontraktų ir unija nebus gana drūta priversti juos, tada unijos galybė baigsis, ir tada mainierių uždarbys susimazys, jie turės ilgiau dirbti, kėsti nužeminus ir skriaudas, kurių jie keletą metų neišpazino.

Štai dėlko visi mainių darbi-

ninkai turi pristoti prie unijos išsūk. Unija turi buti teip stipri, kad kitus metus, kada kietosios anglies mainieriai norės aštuonių adynų dienos darbo, operatoriai butų priversti jų išklaudyti, kada minkštosios anglies darbininkai pareikalautų pakėlimo mokesties, kad jie gautų tą.

Operatoriai neduos to iš liuso noro. Jei jie galėtų daryti, kaip jiems patinka, jie mokėtų daug mažiau. Bet darbininkai turi tiesas ir jie turi galybę. Jų tiesa yra gauti gnetiną, mokestį, kad gerai pragyventi, jų galybė yra susivienijime. Vienas darbininkas negali nueiti pas operatorių ir išreikalauti, kad jo mokestis butų pakelta, kad jo darbas butų sutrumpintas nuo 10 iki 8 ar 9 valandų, bet jei šimtas tukstančių mainierių elgsis kaip vienas žmogus, gatavi dirbti ar mesti darbą arba reikalauti pakėlimo mokesties, operatoriai tada bus paiversti išklaudyti.

Daleiskime, kad daugelis neprisidėjo prie tos didelės armijos 100.000, nes jie buvo per tingūs, arba neinsiinteresavo. Operatoriai tuojaus tą užtėmys, ir netik neišklausys jų reikalavimų, bet dar pasistengs išblaškyti ir išvaikyti visą armiją.

Tas parodo stovį mainių darbininkų. Vieni priguli prie unijos, kiti nepriguli. Visi nori didesnės mokesties ir trumpesnės darbo dienos, ir įgyti tą, visi turi susivienyti. Kiekvienas mainių darbininkas turi buti unijos sąnariu. Galybė, stiprybė ir turtingumas šios šalies priguli nuo unijos visų valstijų, kurios sudeda Suvienytas Valstijas. Galybė visų mainių darbininkų unijos turi paeiti nuo unijos visų mainių darbininkų.

Nėra laiko gaisuoti. Visi, kurie dar nėra sąnariais, privalo prisirašyti išsūkio. Kitaip jie negali tikėtis gauto tos mo-

kestis, kurią dabar gauna. Operatoriai tēmija jų žingsnius, jie žino, jei unija bus silpna. Bet jei jie susivienys ir parodys operatoriams, kad visi kasyklų darbininkai yra unijos sąnariai, kad visi darbuosis ir kariaus už uniją, tada, ir tik tada, jie galės gauti didesnę mokesčių, trumpesnes valandas ir geresnes išlygas.

Tie, kurie yra unijos sąnariais, bet neužimoka į uniją, lygiai taip reikalauja šio persėgėjimo, kaip tie, ką nėra sąnariais. Mainierių unija negali išsilaikyti be pinigų apmokėjimui išdavimų ir be kasos pirkimui maisto ir aprūpinimui, kurie streikuoja. Ji turi rinkti pinigus kas mėnesis mažomis mokesčiais, kurias nesunku mokėti. Kietosios anglies mainieris, kursai įmokėjo \$3.00 per metus į uniją, per pastarus keturis metus vidutiniškai uždirdo daugiau apie \$125.00, neskaitant visokių parankumų. Atsiimsi savo pinigus keleriopai atgal, bet turi prigulėti prie unijos ir turi užsimokėti į uniją. *Pysisirašyk išsisky.* Užsimokėk išsisky, ir sekantį Balandį reikalauk nuo operatorių, ko tu nori.

Susirinkimas

Nedėlioje Balandžio 30 d., 7 val. vakare bus susirinkimas J. J. Paukščio salėje, 224 E. Main str. Plymouth, Pa., parengtas dėl revoliucijos kilančios Lietuvoje ir visoje Maskolijoje; bus pasikalbėjimai apie jos reikalus ir aukas. Kviečiamė visus tautiečius ir tautietes, suprantančius tą reikalą. KOMITETAS.

Apvaikšėdami Darbininkų Sventę 1-ą dieną Gegužės, ant 30-tos d. Balandžio 2-ą val. po piet, šv. Vincento ir Pauliaus D-tės parengia prakulbas St. Yonkess'e N. Y. ant 44 Washington str. Kalbėtojais užprašyti iš kitų miestų, tarp jų bus ir Dr. J. Sliupas. Meldžiam vietinius ir aplinkinius atsilankyti.

Su guodone KOMITETAS.

New York ir Brooklyn 4 k. T. M. D. susirinkimas bus nedėlioje, 23 balandžio, 4 val. po pietų. Sąnariai pribukit užsimokėti duoklę ir atsiimti kalendorius, teipgi atsiveskit naujų prisirašyt. A. Lesniauskas.

Pajieszkojimai.

Reikalingas geras kriaučius, mokantis siuti kostomierskus rubus. Atsišaukite ant šio adresu: J. K. Makauckas, 243 Beantett str., Luzerne, Pa.

Ura, Ura Balius.

Lietuvos Dukterų Draugystės Scranton, Pa. 25 balandžio ant Music Hall, 213 Lackavanna Ave. Užprašom ant tos linksmos zobovos, kaip vyrus teip ir moteris. Muzikantai rėš dailius šokius, pribuvę iš Vilniaus. Balius prasidės 6:30 val. vakare, — utarninke. Įženga: vyram 25 c., meterims — dykai.

Komitetas.

Balius!

Dr. tės šv. Mykolo bus keliamas 29 balandžio salėje Prano Baleišio Breslau, Pa., prasidės 6 valandą vakare. Muzika bus net iš Vištyčio. Užprašom visus lietuvius ir lietuvaites pasilinksinti. Komitetas.

Teatras ir Balius!

Wilkes-Barre, Pa. Vietnė teatrališka draugystė parengia ant 1 d. gegužės teatrą ir balių. Bus atlošta komedija: „Amerika Pirtyje“. Prasidės 8 valandą vakare, ant Ariel's Hall 180 cor. South & Main str. Ant to mus gražaus pasilinksminimo širdingai užprašom pributi kaip vietinius lietuvius teip ir iš apielinkės.

Įženga 25, 35 ir 50 centų.

Komitetas.

11-tas didelis Lietuviškas Balius!

Palangos Juzės D-tės parengtas, atsibus subatoj 29 d. balandžio, 8 val. vakara, J. Harburger's svetainėje 80 - 82 Hamburg Place, Newark, N. J. Tikietas vyrams 25c. Moterims ir merginoms dykai. Bus gražus pasilinksminimas! Kviečiam susirinkti kuodaugiausia!

KOMITETAS.

2-ras metinis Balius!

Lietuviško tautiško namo suvienytų draugysčių Bro. klyne atsibus 6 d. gegužio (May) salėje 91—93 Grand str., 7½ valandą vakare. Užprašom visus lietuvius ir lietuvaites. Išlaimėjimui armonika, verta 7 dol., J. Matijčaičio padovanota, ir pypkė su tabaku, mažiau vertės 2 dol., kurią dovanojo V. Simanavyčius. Moterims ir merginoms — ambrelis vertės 3 dol. padovanotas J. Rugio, ir setas paaukautų prie stalo stiklų, vertės 2 dol., — padovanojo A. Zukauckas. Įženga su išlaimėjimu: vyrams 25c., moterims 15c. Išlaimėjimas atsibus įeinant į salę. KOMITETAS.

Puikus Balius!

Parengia nauja draugystė Simano Daukanto ant 2-os d. gegužio 1905 m., salėj J. Andriušio, 139 N. Main str. Pittston, Pa. Prasidės 7 val. vakare ir trauksis iki 3 ryto. Muzika bus kuopuikiausia. Užkviečiam visus lietuvius ir lituvaites, vietinius ir iš apielinkių pasilinksinti. Tikietas 25 c.

Komitetas.

EXTRA! EXTRA! Pirmu syk dėl Lietuvių!

24 d. Apriliaus 1905 m. Lietuviškas Demokratiškas Kliubas Brooklyne parengė perstatymą GYVŲ PAVEIKSLŲ iš Rusų-Japonijos karės lauko. Bus parodyta natūrališkoje formoje kaip Japonai paėmė Port Arturą kaip sumušė generolą Kuropatkiną ir daugybė iš kitų karių bei vietos mušių. Paveikslai bus parodyta per prof. G. H. Thomas, su naujausiu Edisono išrasta prietaisu dėl perstatymo Gudų Paveikslų! potam bus BALIUS su puike muzike po vadovyste prof. S. Rinkevyčiaus. Muzikė prasidės ant 7 valandą vakare. Paveikslus pradės rodyti nuo 7:30 vakare, ant salės „CAECILIA AALL“ 101—103 Grand st. B-klyn, N. Y. Taigi nu širdžiai užprašome visus vyrus, moteris ir merginas atsilankyti ir pasinaudoti. Tie paveikslai pasiliks kiekvieno širdyje ant atminties per amžius. Atsilankiusieje už teip mažą pinigą turės daug naudos, nes Mandžurijoj nebuves pamatys visas baisybes to krašto. Pelnas eis ant naudos revoliucionierių Maskolijoje dėl naudos ir laisvės tėvynės Lietuvos.

Tikietas su padėjimu drapanų vyrams — 25c. moterims — 15c.

Užr šo KOMITETAS.

Vientančiai tēmykite!

Perkeidamas savo buveinę į Philadelphia, pranešu lietuviams darbininkams ir apskritai visiems mano bendraeiviams, naują adresą: teipgi apreiškiu, kad savo veikmenę gana dikičiai paplatinau. Gaunama pas mane daug visokių kalbose raštų ir laikraščių. Užeidami ir rašydami laikykities šio adreso: J. O. Sirvydas, 412 Siegel str., Philadelphia, Pa. Atsakymui įdėkite markutę už 2c.

Popierai išdailinti.

popierai dėl rašymo gromatų labai gražiai išdailinti su visokiais pasveikinimais ir dainelėmis, su gražiomis kvietkoms ir su visokiais paveikslais, tinkamos rašyti pas savo mielus tevelius, pas brolius, seseris ir pas mielas merginas. Parsiduoda visai pigiai, kas prisius 25ct. pačtos markemis, aplaikys tuziną popierių su konvertais ir dar pridėsiu dovanų gražią šilkinę pavinėvonę ar adaromą altorelį vertą 25ct.

Reikalaujam agentų ir duodam ant geriausių išlygų. Popierių turim lenkiškų, lietuviškų, slaviškų, ungariškų ir madžiariskų. Adresuokit:

C. G. Agent

P. O. Box 71 Waterbury Conn.

Lietuviai Tēmykit!

Lietuviškas agentas Laivakorčių ir siuntimo pinigų.

Turiu už garbę pranešti visiems lietuviams, kad es parduodu Laivakortes ant visų linijų marėmis, ant dručiausių ir grečiausių Laivų.

Teipgi siūnciu pinigus į visas dalis svieto per „Money Order“, saugiai, greitai ir pagal kurso prekę. Norinti parsitrauk savo giminias ar pažyrtamus iš savo tėvynės, arba norinti važiuot į savo šalį, kreipkitės pas:

Jonas A. Brazys,

525 Collinsville Ave.

East St. Louis, Ill.

Ant pardavimo farmos geroje vietoj, arti miesto Wilkes Barre, Pa. Gera žemė ir anglis dar yra žemėje. Priežastis pardavimo norint turėti lietuvių kaimyną. Kreipkitės į „Vienybės Lietuv.“ redakciją dėl infarmacijų.

Ant pardavimo farma

145 akrai žemės su geroms trioboms ir visis padarais, gražioje vietoje, netoli miestelio Dover ir Foxcroft, 5 myl. toliaus. Net li yra didelis ežeras. Norinti pirkti, atsišaukit po šiuo adresu: Julius Kazimerski, R. F. D. No. 2 Foxcroft, Me.

Lietuviu tauta

senoveje ir sziadien.

Parašė J. Sliupas, M. D.

ANTRAS TOMAS.

(Tęsa.)

Surinkęs artymiausius savo pavaldinius, traukia Elbingos linkon, o spėdamas, kad tuojau paskui jį vysis kryževiai, pastoja jiems kelią. Neapsiriko savo mintyse Auktumas: pasarvuoti Elbingos gyventojai tuojau išeina priešais jį, bet netrukus patėmyje, kad kelias atgal į pylį pastotas, jieško prieglaudos netoli esančiame malune, o iš čionai žada Auktumui laidus už liuosą sugrįžimą į pylį. Auktumas, atsimindamas aršenybes Vokiečių, ant nieko netinka, o paėmęs maluną, iškerta visus jame pasislėpusius. Tuo tarpu įsiveržė į Pagezaniją vietinis mistras ir zokono maršalas su visa savo kariūmene ir, kaip visados, išilgai ir skersai viską naikina kardu ir ugnimi. Po to kiai kryževių karzygai šalyje pasiliko tik degėšiai, o iš žmonių tiktai mažamečiai ir moterys. Anot Voigto, net vaikai ir moters tapė perkelti iš savo krašto į kitas apygardes. Po tam atsitikimui užstojo pageidautina kryževiams tykla, nes gyvais likęsis skaitlius pasislėpusiųjų buvo teip mažas, jog tuo tarpu kryževiai jų su visu neprivengė.

Per paskutinę karzygą kryževiai daug laimėjo, nes kryzininkai galutinai sutremė narsius Natangiečius, o paskui visiškai išpustyjo Pagezaniečių šalį, o gyventojus išnaikino. Nuo likusių laisvėje trijų Prūsų šalių kryževiai jau nelaukė teip didelio pavojaus. Todėl Prusijoje užstojo tykla, o ir su kaimynais kryževiai buvo sątaikoje. Ypač labai ėjo už juos — popiezius Gregoras X ir Vokietijos ciesorius Rudolphas Habsburgas, kuriuodu lygiai pritarė siekiamis kryževių ir pasirengę buvo pajudinti visą savo galybę, idant tik kryževių siekiai įvyktų. Ypačiai zokonui svarbi buvo Gregoro X suteikta malonė: koznas zokono brolis galėjo naudotiesi iš savo paveldėjimų, lyg jis būtų šiaip žmogus. Tokiu budu šventieji apžadai buvo aplinkui apeiti, kožno naujo brolio prisieka atšaukta, pirma negu jis buvo prisiekęs. Tokiu budu galėjo bagotieji vittriai išikeldinti ant biednųjų, auksas ir kiltis aulinkui praskynė kelią į garbės urėdus.

Pabaigoje 1273 m. vietiniu mistru tapė išrinktas Konradas v. Thierberg, o maršalu pasiliko jo brolis, teip-pat Konradas v. Thierberg „jaunasis“. 8 d. liepos 1274 m. numirus Anno v. Sangerhausen, ant didmistrio tapė aprinktas senas kryževis, gerbiamas vokiškų kunigaikščių Hartmanas v. Heldrungen iš Turingijos. Visi tie vyrai buvo labai darbštus ir gudriai triusė išaugštinti zokono galybę ir visiškai sutremti Prusus. Tame laike kryževiai įsitaisė eilė drutviečių nuo Lenkų rubežiaus iki Nogatei, o Nogatės pastatė pylį Marienburg, kuri turėjo tapti ryšiu tarp rytinių ir vakarinių pylių. Į apleistas apygardes jie pargabeno vokiškus natjokus, gausiai juos apdovanodami.

Sudaujams labai nepatiko kryževių viešpatavimas artimoje šalyje Barta (Bartha, Barthe, Bartenia), jie nesidžiaugė nė iš pačių Bartiečių, kantriai nešančių belaisvius jungą. Jie įsiveržia su puikia kariūmene į Bartą, apgula pylį Bartenšteiu ir apima ją. Truputį palaukę, Sudaujai draugė su Nodreviais

ir Šalaujais vėl įpuola į Bartą ir traukia ant pylies Beseledės, sostapylės vietinio valdininko Nomedos. Nomeda, persergėtas apie pavojų, įvedė į Beseledę tvirtą sargybą, o išėjęs iš pylies su kryževiais ant lygaus lauko teip sumušė Sudaujus, kad jų prazuvo kovoje suviršum 2.000.

Dabar kryževiai nusprendė nepadėti ginklo, pakol neuzkariaus Sudavijos, Nodrevijos ir Škalavijos, nors jų gyventojai ir ramiai gyventų. Pamušimą pradėjo nu Nodrevijos, kuri nuo laiko, kada pasidavė kryževiams viršininkas Vėlavos pylies Tirkus beveik su visa bajorija, buvo netikusi vadovų. Nors žmonės ir narsiai gynėsi, tačiau kryževių vadas, Sambijos valdytojas, Theodorikis v. Liedelau, po gan aštriai kovai apėmė beveik visas Nodrevijos drutvietes. Sugrįžus 1275 m. vietiniam mistru Theodorikiui v. Thierberg iš Vokietijos, kryževiai įsiveržė į Nodreviją ir apgulė drutvietę Kaminisvike (Camesniwike), ant kalno Kamovikus, netoli nuo Įsrutės (Insterburgo), kurioje, pagal padavimą, gyvenęs vietinis reikys. Po smarkiai kovai drutvietė buvo apimta, o po to ir visa šalis pasidavė. Kryževiai vyros stengėsi iškirsti, o moteris ir vaikus iškraustyti į kitas apygardes ir šalis. Dangelis Nodreviečių paliko tėvynę ir persikėlė į Lietuvą, nešini su savimi valnybę ir neišdildomą neapykantą krikščionių, apsigyveno apigardėse Gartiūo ir Slonimo. Šalis jų teip buvo išpustyta (1276 m.), jog per 50 metų kryževiai negalėjo visko atitaisyti.

Lake tos karės kryževiams rūpėjo, kad Škalaviečiai (Šalaujai) nesusivienytų su Nodreviečiais. Tad Theodorikis v. Liedelau su skaitlingu pulku raitelių atvyko į Šalaują ir, perplaukęs per Niamuną, netikėtai apgulo stiprią pylį ant tos pusės kranto, priešais Ragainę (Raganita). Pylis tapė paimta, apgynėjai jos iškirsti, moters ir vaikai paimti į sunkią nlaisvę, Netrukus toks pat likimas ištiko ir Ragainę, įsteigtą ant kairiojo Niamuno kranto. Šits netikėtas kryževių užpuolis baisiai įpykino Šalaujos bajorus. Todėl veikiai 400 narsių raitelių iš garsiausių bajorų traukia į Nodreviją ir, prisiartinę prie pylies Labguvos (Labegove, vok. Labiau), umai paima ją, pirma neg gyventojai pabudo. Sargyba tapė iškirsta, moters, vaikai ir kiti jos gyventojai išgabenti į nelaisvę.

Dabar Šalaviečiai suskato į karę visi ir vadu apsirinko garsų vyrą Stenegaudę. Jų kariūmenė buvo druta gana, kad žiemą 1276 m. vietinis mistras nedrįso kariauti ant atviro lauko, iki nesurinko skaitlingos kariūmenės iš pėkštinių ir 1.500 raitų ricierių apkaustytų į geležį. Vokiečių buvo ir daugiau ir jų ginklai geresni. Su visa savo kariūmene apgulė jie Šalaviečių pylį Sasovia (Sasau), ant upės Įsrutės (Inster) ir netrukus ją paėmė. Paskui, skersai ir išilgai viską plėšė, degino ir zudė, iki šalis nepavirto į pustynę. Persigandusi Šalavijos bajorija pasidavė kryževiams, o liaudis, netekusi vadų¹⁾, negalėjo priešintis, ir teip-pat pasidavė. Dangelis Šalaviečių pametė tėvynę ir persikėlė į Lietuvą, kitus-gi vokiečiai per-

1) Sykį vadas Šalaujų Szareikis (Soreka) pranešė Klaipėdos komturui, buk jis noris su savo šeimyna apsikrikštyti, bet kada-gi kelias į Klaipėdą esą pastotas, tegul ans susitinkas jį su palydovais. Bet suokalbis Szareikio tapė vokiečiams praneštas: jis noris vokiečius iš pasalų išsmaugti. Tad vokiečiai sugavę Szareikį, pririšo prie medžio ir sumigo. Szareikis šiaip-teip ryšius atsivalnyjo, ir az tot pabėgti, jie pagriebė kardą ir keletą mėgančių sargų nukapojo. Kiti pabudę ir pamatę jau daugelį savųjų kraujuose papludus, perdurė Szareikį ant anų lavonų.

keldino į pustą Sambiją, o pakraščiai Niamuno, tėvynė Šalaviečių, atiteko miško žvėrimis.

Pamuštos dvi gentės gal būtų kantriai kentėjusios, kad kas būtų pasirūpinęs apšviesti protus ir širdis nelaimingų žmonių. Bet dora bažnytinės valdžios rytinėse šalyse Prūsų taryk buvo visai žemai nupuolusi, nes vyskupo valdžią buvo prisivėjęs tulas atsivilkėlis Hermanas iš Kononijos. Vyskui, kaip ir visai kunigijai, rūpėjo ištraukti kuodaugiausiai naudos, o ne mokinimas žmonių. Ar stebėtina, kad Prusai pirmą kartą jiems tikėjimą laikė už pragaištingą ir visuose nuliudimuose kreipėsi prie savų dievų, dvasregius ir savo tikėjimo apeigų, kurios sustiprindavo dvasę ir pakeldavo tautišką pajautimą?!

Todėl iš mažos kibirkštelės kyla maištas, kaip ir čia ji sukėlė ginčas tarp zokono maišolo ir perkrikšto sudžios Bonsės (Bandzos!), iš kaimo Pubeta (Pobeten), Samijoje. Bonsė, buvo netekęs sunų, ir nesulaukdamas vaikų daugiau iš pirmos pačios, suteikė jai lobius, o pats norėjo vesti antrą pačią, o maršolas ir vyskupas Samijos tam priešinosi, ir tuo užgavo visą tautą. Tuojuoju sujudo visoje Samijoje, o netrukus ir Natangijoje, Varmijoje ir Pagezanijoje. Bet Prusams truko vadovų! Samijos vaitas Theodorikis v. Liedelau taktišku savo pasielgimu apmalšino Samiškius, o tųjų pėdomis ėjo Natangiečiai ir Varmėnai. O ans nelaimingas vyras dviejų pačių tapė sugautas ir pagal teismo išstare, keturių arklių sudrashtas! *Pagezaniečiai gi*, vedami Muso, žmogaus mylinčio tyką, vienkart užpuolė ant komturų Elbingos ir Christburgo, jų kariumenes sumušė, o pačius paėmė į nelaisvę ir būtų paaukavę dievams už laimėtą pergalejimą, jeigu pagezaniečiai Pavidis (Povide) nebutų jiems padėjęs pabėgti. Pagezaniečių sukilimas traukėsi iki rudeniui 1277 m., kada vietinis mistras, atvykęs su labai skaitlinga kariumene, sumušė atskirus mažus pulkelius maištininkų; sugautuosius nužudė, o maža mečius ir nesveikus išgabeno į tolimes apygardes ir į kitas šalis. Likučiai pabėgo į Lietuvą, kur jau nevienas išguitinis buvo radęs paieglaudą.

Kada jau Pagezanija tapė galutinai pergalėta, o gyventojai išnaikinti, vietininkas vietinio mistro Kanradas v. Thierberg rįžosi, užkariauti paskutinę Prūsų šalį — *Sudaują*.

Sudauja buvo žmoniinga ir turtinga šalis, galėjo išsiųsti į karę 6.000 raitelių, o dar daugiau pėstininkų. Koznas sveikas vyriškis buvo lavus kareivis. Sudaujai pratinosi iš mažens kariauti, ir miklinosi medžioklėse ant laukinių žvėrių. Tačiau buvo žmoniški, gerbė priešų narsybę ir mokėjo atjausti svetimą nelaimę. Tokią gentę užkariauti Konradas v. Thierberg nesitikėjo gerumu savo ginklą, bet ėmėsi sunaudoti kryžievišką pasalumą, vylų... Ir kryžieviai pergalėjo.

Prūsų kitoms šalims dingus, tik dar Pagezanams už laisvę besiimant, Sudavai užpuldinėjo ant kryžievių. Teip 1276 m. vadas jų *Skumantas* išnaikino Kelmų žemę, o rudenyj 1277 m. Sudavai su Lietuviais ir Žemaičiais atsiderė iki šiaur-rytinio rubežiaus Kelmų žemės, kur sudeginę daug pylių įsiveržė į Pamezaniją, kurią išpustyjo iki Marienburgui, ir sugrižo namon su dideliu grobiu, vedini daugybę suiminių į savo tėvynę.

Dar žiemą 1277 m. Konradas v. Thierberg su visa savo kariumene įsiveržė į Sudavų žemę ir be pasipriešinimo apėmė skrytį Kimenavo (Kimenau), apkalino daug žmonių ir suplė-

šė didelį grobį. Paskui kryžieviai, traukdami į vidurį šalies, girioje Vinse, į žiemius nuo azero Spirding (Spirge?), susitiko su pulku Sudavų ir parėjo į kovą, kurią Sudavai pralošė, palikini ant mušavietės 2.000 užmuštų ir pažeistų. Tiek jau prazuvo ir kryžievių.

Netrukus po tam zokono maršolas su didele kariumene įsiveržė į skrytį Meruniškių (Meruniska), išdegino valdybas 12 sudaviškų bajorų ir juos pačius užmušė.

Bet kryžieviai velyjo kariauti su Sudavais mažais pulkais, vadinamais „struteriais“, kurių vadais tankiansiai budavo parsidavę ar apsikrikštyję Prusai, zinanti prietaikmes šalies. Jie iš nejučių užpuldavo ant Prūsų, zudydavo žmones ir, išdeginę trobas, pabėgdavo ant greitų savo arklių. Javus nunokusius uždegdavo. Teip kryžieviai ganubyjo Sudavus per ištisus 1278 m. Bėgyje 1279 ir 1280 m. buvo atkartojami abipusiniai užpuoliai. 1281 m. kryžievių mistras Mangold v. Sternberg įsiveržė į skrytį Krassiną, kur gyveno Skumantas, nudegino Skumanto pylių ir visiškai išnaikino skrytį kardu ir ugnia. Begrižtančius Vokiečius Skumantas pasivijo, ir kovą laimėjo, kurioje daug krpzeivių krito, tarp kltų žinomas komituras Teplivos (Tapiau) — Ulrichis Bayer.

(Toliaus bus.)

Laisvos dvasios giesmė.

Tyronai! jūs siuskit, kankykite mus,
Uždėkit mums pančius, retėžius sunkius!
Dvasia mūsų liuosa, nors suspausti mūsų kunai, —
Jums gėda, gėda, gėda, Siaubunai!

Lai ein silpnadvasiai jums kojas bučiuot,
Iš baimės lai sąžinę neša parduot;
Laisvosios gi dvasios ta baimė ne'psėda, —
Jums gėda, gėda, — budeliai! — gėda!

Pajungta į darbą, į skursną, vargus —
Liaudis nemieruotus jums krauja turtus.
Jūs kartuvėms, pančiais jai tramdot savaimę,
Nes baimė jums, tyronai, jums baimė!

Trokšt' ašarų, kraujo ta galė biauuri,
Silpnuosius, be atžvilgio, dovija ji.
Bet dvasios laisvos surakjt nieks negali, —
Tas jums — baisu, baisu jums, sauvaliai!

Nors muras vergijos yr' didis ir tvirts,
Bet baimę tur prots jūs, nuo kraujo mūsų girts
Nes dvasiai prajungt — persilpni jūs valdonai, —
Baisu jums, gėda, pikta, — tyronai!

Krauju mūsų gesinta, jau gaunas ugnis
Ir tirpst' retėžinė prakeikta gelzsis!
Vergai iš retėžių jau pradeda nertis, —
Jums smertis, smertis! budeliam smertis!

Iš lenk. vertė

J. M-lė.

Tėmykit. Giminės arba pažįstami pas kuriuos atsišaukia iš kaslegarnių atkeliavusieji iš Lietuvos telegrapu arba gromatoms, pasiskubinkite gavę telegramą, arba gromatą, atsišaukusiems nusiųsti reikalaujamus pinigus. Visi ateiviai kurie laike 5 dienų negauna pagalbos nuo giminų arba pažįstamų, tampa gražinami atgal. Visi laikraščiai teiksis atkartoti šį apgarsinimą.

Vagis! Vincas Bištonas, kokia 25 metų amžiaus, išrodo jaunas, 5 pedų ir 8 colių didumo. 13 balandžio atsibeldė darbo jėškodams, sakėsi atvykęs iš Johnston City, Pa. Ap-sinakvojo pas mus, ant rytojaus, man išėjus į darbą pavogė \$6,50 c. ir pabėgė. Paeina iš Matlaukio kaimo, par. Vir-palio pav. Vilkaviškio, Suvalkų gub. Apie 3 metai kaip iš Lietuvos.

A. Mackevičia,
423 E. Beade str. Plymouth, Pa.

Dovnai prisųs Bischoffo Banka abrozdą „Prisikėlimo Kristaus“ kiek vienam, kuris prisųs savo adresą. Bischoff's Banking House
237 Broadway New York

Dr-as A. Baceviče.

Gyvena 187 FERRY STR., NEWARK, N. J. Telefonas L. D. 397 W.

Ligonius namieje priima iš ryto nuo 8 iki 9.30; ir po piet nuo 4 iki 5 ir nuo 7 iki 8.30 vakare.

Teipogi turi Offisą ELIZABETH, N. J. 205 FIRST STR. Telefonas 801 J. D. Ten ligonius priima kasdien nuo 12 iki 2.30 po piet.

A. Mašlauckas ir Sunus,

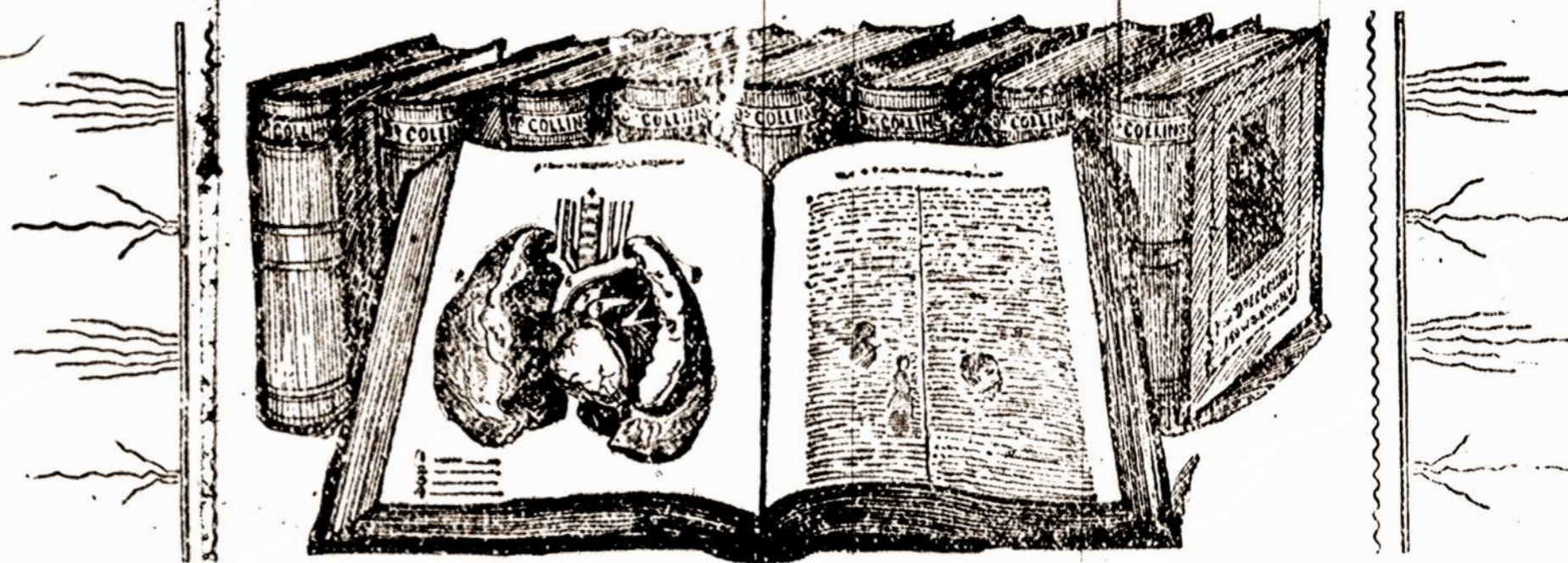

LIETUVISZKI GRABORIAI,

Karietos ant vesėlių, laidotuvių ir krikštynų. Vežimai perkrausty-mui ir t. t.

414 W. Main Street.
PLYMOUTH, PA.
Naujas Teleponas 7031.

50.000 EGZEMPLIORIU KNYGU DYKAI.

Perskaityk mano nauja knyga 128 dideli puslapiai svarbiu žiniu.

Kaip gali užlaikyti sveikatą.

Das žinok, kaip apsisaugoti nuo ligos ir kaip išsigydyti.

Kaip nežinystė yra svarbiausia priežastia visų ligų.

Šitoje knygoje yra aprašytos visos ligos, kurios užėina ant žmogaus organizmo, ir reikalingi būdai išsigydymui jų.

Szita knyga yra paraszta Profesoriaus Collinso Lietuviams Amerikoje. Joje yra keturi dideli kolioruoti paveikslai visos žmogaus sistemos.

Rasi joje apie paslaptis Lytiško Gyvenimo ir Ženybos, kaip buti laimingu apsiveduc ir turėti sveikus vaikus, kaip užlaikyti sveikatą savo paties ir savo šeimynos.

ŠITA KNYGA YRA PARASYTA LENGVOJ, SUPRANTAMOJ KOŽNAM KALBOJ, TEIP KAD KIEKVIENAS, KURIS SKAITO, GALI SUPRASTI.

Šita knyga jau išgelbėjusi yra daugelį gyvasčių ir išgelbės tukstančius kitų nuo kapo. Ji suteiks viltį daugeliui nusiminėlių ir parodė kelią, kaip pastoti vėl laimingu per atgavimą sveikatos. Tai yra knyga kožnam, vyrui ir pačiai, jaunikaičiui ir mergelei, paprastam darbininkui, amatininkui ir vaisbunui. Kiekvienas skyrius joje įdomus, pamokinantis ir patraukiantis.

Sveikiems žmonems aš rodyju skaityti skyrius **apie apsisaugojimą nuo ligos** ir lytišką gyvenimą bei ženybą ir kaip turėti sveiką šeimyną.

Sergantiems aš rodyju skaityti skyrius apie visas ligas k. v.

DISPEPSIJA, REUMATIZMA, PLAUČIU LIGA, ŠIRDIES LIGA, INKSTU LIGA, KEPENU LIGA, LIGAS VYRU ir MOTERU,

žodžiu sakant, visus skyrius aprašančius kuno ligas. Nėra lapo knygoje, kuris nebūtų didžiausio įdomumo kožnam.

Penkiasdešimts tukstančių (50.000) egzempliorių bus dalinama dykai kožnam, kuris pareikalaus, PRISIUNSDAMAS KELIAS STEMPAS ir paduodamas savo vardą ir adresą.

Rašyk tuojaus negaišinęs laiko, kadangi visa pirma laida tuojaus išsisems.

Profesoriaus Collinso vaistai yra siunčiami Expressu į visas dalis Amerikos ir Kenados.

Rašyk tuojaus **DR. E. C. COLLIN'S M. I.**

140 West 34-th St., New York City.